

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . . 70 . . .		
Egy óra	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzór megjelenő hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Ausztriát felosztják.

(Budapesti levél.)

Viktor Emánuel olasz király — a bécsi Information szerint — megteszi ez év folyamán a koronázás után szokásos látogatást az európai udvaroknál. Meg fog jelenni Berlinben, Szentpéterváron és mindenütt; — csak Bécsben nem.

Önkéntelen megdöbbenéssel kérdezi az ember: miért?

Hiszen szoros baráti, sőt ennél több: szövetséges viszonyban vannak Itáliával s uralkodója mégis elkerüli a mi királyunk palotáját! Pedig e mellőzésre ismertebb, különösebb ok alig forog fenn, hacsak valamely titkos rugó nem irányítja másfelé az olasz király utját. A félhivatalos sajtó érthető tartózkodással siklik át az egész dolog fölött s azt bizonyítja, hogy a látogatás — mélyebb politikai jelleg hijával — csupán egyszerű külsőségeken mulik; amennyiben ő Felsője nem adhatja vissza, a pápa miatt, Viktor Emánuel vizitjét Rómában, miként ezt nem adta vissza Umberto királynak sem.

Ez a mentegelőzés elég meggyőzőnek látszik első tekintetre, kiváltképp azok előtt, kik az udvari ettikett me-

revségét ismerik és tudják, hogy azon még az uralkodók sem tehetik tul magukat egyes esetekben. Azonban téved, aki ennek daczára is készpénznek veszi az Information jelentését és elhiszi, hogy az egész — látszólag — lényegtelen kérdésnek semmi politikai színe nincs. Mert bennünk az események hajszálnyi pontossággal való találkozásáról győz meg, hogy Viktor Emánuelnek Bécsből való távolmaradása nemcsak hatalmas politikai horderevel bír, hanem egyenesen válságos Ausztriára. Mert az olasz király emez utjával szigorú összefüggésben van Ausztria sorsa!

Mult év novemberének vége felé, Olaszországban járván e sorok írója, meglepő politikai hírt olvasott a Veronában megjelenő Aréna cz. ujságban. Nem kisebb dologról tett említést, mint Ausztria felosztásáról. Hihetlenséggel fogadtuk akkor, mert képtelenségnek látszó valamit jelentett ki betejezett tény gyanánt, — ma azonban, miután a következmények az előzményeket megerősíteni látszanak, sokkal kevesebb kétséggel nézünk elé, mivelhogy megvalósulása éppenséggel nem lehetetlen.

Akkoriban felhivtuk egy kiváló magyar publiczista figyelmét e közle-

ményre, aki szóvá is tette egyik elsőrangú napilapunkban, de szava nagyobb hullámokat nem idézett elő.

Az olasz ujság szerint Németország, Oroszország és Olaszország közt titkos szövetség létesült Ausztria ellen. E terv — valószínűen — nem mai keletű, az Aréna csak megerősíti azon tényt, hogy a három nagyhatalmasság már elvileg meg is állapodott a felosztás mikéntjére nézve és ennek végleges eldöntését Viktor Emánuelnek Szent-Péterváron teendő látogatása te-
tözi be.

A terv szerint Németország birókába jutna Csehországnak egy része (Deutsch-Böhmen), a két osztrák főherczegség, északi Tirol, Karinthia egy része és Stajersország. Olaszország kapná Triesztet, Trentinot, Isztriát, Dalmáciát Raguzáig és Karinthia másik részét. Oroszországnak lenne Galiczia, Bukovina, Montenegro a Cattarói-öböllel és Hercegovina.

Az osztrák-magyar monarchia fennmaradt része a magyar korona területe pedig független, önálló magyar királysággá alakulna át!

Ábrándos terv, azonban nem nélkülöz minden politikai alapot!

Bismark minden hatalmi törekvéseinek egyik sarka a „Deutscher

Régi hajdu ének.

Az „Irodalomtörténeti Közlemények“ legutóbbi füzeté közli a hajdu városoknak alábbi énekét, melyet állítólag 1670-ben énekeltek, „midőn a német katonák által nagyon sattszoltattak.“

Hajdu város Bőszörmény,
 A Németet a' köszvény
 Hasogassa; miatta
 Nincs kenyerünk. Ebatta
 Ebatta Némettye,
 Veszett teremtetted!

A Jóska páter „síró nótái.“

Egy előfizetési felhívást hozott a posta. Ezen felhívás fölött néhány sorban nem futhatok át; mert a régi barátság kedves emlékei melegítik föl a szívemet. Magam előtt képzelem az én kedves, felejthetetlen Szegedemnek alsó-városi kolostorát, a Hunyadi Mátyás fejedelmi templomával ékes ódon kolostort.

Micsoda hűvös folyosók futnak ott körül. Hűvös, féihomályos, boltíves folyosók,

melyekre az ódon fekete festésű czella ajtók nyílnak. A folyosó deszka padozatán tamadt kopogás moraja a bástyavastag falakról különös viszhangként verődik vissza. . . De ime az emeletre felérkezve, az egyik kolostori szobából micsoda kedves dallam zendül fátyolozottan? . . . Az a nótaszerző Jóska páter czellája. Bátran benyithatjuk az ajtót. Költői lelkű, eleven kedélyű, fiatal magyar barát annak a lakozója, a Radvánszky Jóska páter, a kivel nyakas kálvinista létemre számos felejthetetlen órát töltöttünk az öreg kolostorban és a szomszéd, alsó-városi patikus kitűnő barátunk, Bencsik Lajos gyógyszerész vendégszerető uri házában. A midőn is — mondhatom — a kiváló nótás, kiváló zenész Jóska páter mindig felvillanyozta a búsongós kurucz társaságot.

Ez az én Jóska páterem nem a kövér barátok közül való mint a jólelkű kecskeméti fi, a gömbölyded Manó páter, a magyar francziskánus barátok egyik legkövérebb és emellett kedvesen verselgető tagja. . . Az én Jóska páterem inkább soványocská. Csont és izom. Fürgeség és nyílt kedély. Orresipetős szemüveg és derült tekintet. Remék bariton hang és mély, benső költői lelkület. Egyik jelesebbje a ma élő, igazán érzéses,

elragadó magyar zamatu népdal szerzőinknek, aki magyar dalaival nemcsak a zenekörök előismerését vivta ki, de hatással volt majd andalgós, majd szilajtűzű, szivbe lopódzó magyar dalaival a népre is.

Nótáit — ösmeretlen maradván a kolostori szerző — dalolgtatja a nép és Szegeden a híres Kukacz Lajcsi és az arisztokrata Erdélyi Kálmán zenekara nagy hatással, nagy sikereket aratva játszógtatják és a Jóska páter zongorára is áttett népdalait, melyek több kótfüzetben jelentek meg, az uri házaknál is dalolgtatják, zongoráztatják a fogékonylelkű és érzésű kisaszszonyok.

Meg is érdemlik a Radvánszky József páter nótái, hogy a legszelebb körben terjeszték, hegedüljék ezeket a szivbe lopódzó magyar melodiákat. . . A mikor tájt idekerültem, egy népdal gyűjteményes kótáját magam is adtam illetőleg adattam át, ha jól emlékezem Magyar Kálmán primás barátoméknak és ha betanulták ezeket a nótákat: élvezetes, gyönyörű magyar műsorszámot nyertek vele. Vajon betanulták-e?

Most midőn Radvánszky páter, a szegedi nóta szerző Ferenczrendi fiatal magyar barátomnak és barátomnak egy előfizetési felhívását kaptam kézhez újabb, „Síró nóták“

Bund-ra támaszkodott. Ennek alapján pedig a mai Ausztria német területének be kell olvadnia a nagy német birodalomba. A Lajthán tul e felfogásnak számos híve van, kiknek nagyrésze — ha nyíltan nem is hangoztatja — titokban e cél megvalósításán munkálkodik. S hogy még eddig nagyobb arányokat nem öltött a mozgalom, az ősz uralkodó szeretett személye iránti tiszteletnek tulajdonítható. És az a villongás, egyenletlenség, mely az osztrák birodalom népeit egymástól szétválasztja, egymásnak elkeseredett ellenségeivé teszi; hathatós segítséget nyújt az Ausztria szétदारabolását célzó szándék megvalósítására.

Oroszország a török ellen azon bevallott célból indított háborút, hogy a Földközi-tengeren urra lehessen a partvidék megszerzésével. A felosztási terv teljesen azonos eddigi törekvéseivel, mert ennek értelmében a Cattaroi-öböl kikötőinek és partvidékének birtokába jutn. Titokban pedig már régóta áhítozik az orosz határ és a Kárpátok közé eső vidékre, melynek népe nem idegenkedik a csatlakozástól.

Olaszország visszanyerné azt a területet, mely valamikor úgy is az ő tulajdona volt s amelynek lakosai ma is olaszok.

Ha tehát megvalósulna [e terv, Európa germán népei és szláv fajzatai külön-külön, egy jogar alá kerülnek, amely félelmes hatalmával kényekedve szerint intézné az ó-világ sorsát. Akkor tulajdonkép csak két nagyhatalom maradna, mert úgy Franciaországgal,

mint Britániával szemben, tekintélyes területi és számbeli majoritással rendelkezzenek. Hogy hazánk minő sorsra jutna, ki tudná előre? De bármit rejteget méhében a jövő, édes és boldog érzéstől dobban meg a magyar sziv, mikor ezt hallja: Független Magyarország!

Nemzeti gondolat.

Nemzeti gondolat volt, hogy Magyarország lobogóját küldje el Amerikában élő fiainak. Nemzeti gondolat, a faj- és hazaszeretetek felséges gondolata, a mely tegnap megvalósult.

A Pestvármegye székházában cselekedett zászlóavatási ünnepségen ott volt a magyar társadalom színe-virágának, lelkének képviselője. Főúri hölgyek, főurak, polgárok, akik ebben e lelkes ünnepben a hazafias érzés szent hevíletén eggyé olvadtak. A könnyektől csillogó szemek, rózsává pirult arcok mind-mind azt hirdették, hogy a hazaszeretet szakramentumának imadásában egyek vagyunk. Magyarok vagyunk. És e gyülekezet előtt mondott Rákosi Jenő, a magyar irodalom és hírlapirodalom egyik büszkesége beszédet arról, hogy a mi a magyarságból, annak egyeteméből és egyedeiből hiányzik valami, az a valami, a mi az országok népeit nemzeté tömöríti, ragasztja össze. Ami békében haladni, vész és viharok között küzdeni, meghalni tanít a házárt. Hiányzik belőlünk egy etikai dolog, a nemzeti gondolat.

Rákosi Jenőnek ezt a beszédét megdöbbenéssel hallgatta az ünnepi társaság, pedig állításának igazolására csak régi, szomoruan ismeretes igazságokat sorolt elő. Azt mondta, hogy nincs nemzeti öntudatunk. Elvesztettük nemzeti királyaink becsüségét, melynek pedig élnie kellene minden magyarban. Nincsenek magas röptű szándékaink s elég nekünk a vasmezei torzsalko-

dási kör és nem szük Macedonia. S aminő az általánosság, olyan az egyed is. Nincsenek jelszavaink, álmaink és ábrándjaink, a melyeknek a megvalósítására törnénk erős karjaink izomacélzatával, vagy ha kell ökleinkkel is. Rettenetesen közönyösek lettünk, a mely közönybe belefutad ifjuságunknak hazafias ábrándvilága. Igaz, igaz. Egy betűig igaz.

De hát mivel akarja az ünnepi szónok ezt a lethergiát, ezt a techezalalt, ezt a nagy nemzeti kórságot meggyógyítani? Elérni azt a célt, hogy legalább az igaz hazaszereteten legyen meg közöttünk az az egyenlőség, amit 1848 törvénybe iktatott? Azt mondja Rákosi Jenő, hogy azzal, hogy legyen h a r m i n c z m i l l i ó m a g y a r. Nyelvében, szívében, érzésében harminczmillió magyar. Ez az eszme sem új. A megboldogult Szűts veszpremi református lelkész is — akit Petőfi Sándor ellenében a Kislaludytársaság tagjai közé választottak, szinte ezt hirdette versben és prózában s ezért a Bachkorszak alatt a bolondok házába csak azért nem zárták be, mert gy jóravaló feleser kimondta róla, hogy csak eszöndes bolond.

Harmincz millió magyar. Nagy gondolat. Ma összesen kilencz millió magyar van ebben az országban, akik Árpádnak háromszázezer honfoglaló magyarjából szaporodtak ennyivé. Résztint fajunk természetes szaporodása, részint azon beolvasztás által, melylyel nemzeti erőnk, — mint a mágnes az aczét — az idegen nemzetiségeket is magához vont — ezer év alatt. Harmincz ezer magyar egyenlő nemzeti érzésben, egyenlő hazafias lángolásban. Igenis, ezzel meg volna oldva politikai s nemzeti kérdésünk az összes vonalon. És ez nem is olyan u ópia. Ha nem egész ezer esztendő alatt háromszázezerből lettünk kilencz millióvá, akkor csak egy pár száz esztendő kelle-ne, hogy kilencz millióból legyünk harmincz millióvá, hogy azután mi diktáljunk békét és háborút Európának.

De hogyan legyünk harmincz millióvá és a nemzetierzés szent etikájában is egyek magyarok akkor, mikor az ünnepi szónok maga is elismeri, hogy harmincz év óta úgy kormányoztattunk, hogy kihalt az állami, a nemzeti s a polgári önérték is minden vonalon, sőt — és ezt mi mondjuk — még a becsület etikai érzése is kezd kiveszni — hiszen a becsület vesztett lovagok a sajtó egy részének nyilvános, sőt ünneplő támogatásában részesülnek? Hogyan legyünk harmincz millióvá, mikor minden téren látjuk a nemzeti érzés feldarabolására való törekvéseket.

Mikor a magát magyar soviniztának hazudó sajtó úgy igyekszik a nemzetiségeket hozzánk kapcsolni, hogy azoknak magyarokhoz szító elemeit is elriasztja tőlünk, sőt ellenségeinkké teszi? Mikor a magát a kormányelnök felhivatalosának hazudó sajtó czimboraságban nemzetközi hazafiatlan, szocializmussal a földosztást hirdeti. Tudniillik annak a földnek felosztását, amely nem az övé. Amelyért a mai birtokok őseinek vére folyt. Mig ezek a tünetek, ezek az állapotok lesznek Magyarországon, addig nem lesz harmincz millió nemzeti érzésben is egységes magyar. Addig csakugyan nem lesz se nemzeti erőnk, se hatalmunk, se önértékünk, hanem megmarad meghunyászkodásunk, lemondásunk s az idegen bálványok előtt való aldozatkészégünk. Addig viszik ki a magyart Amerikába.

Akik a gyűlöletet tenyésztik magyar és magyar között. Akik a tekintélyt rombolják. Az államét, családat és egyházakét egyaránt. Akik veszedelmesebbek, mint egy-egy közönséges bűnös, mert egész társadalmi osztályok együttérzését mérgezik meg. Az a

czimű gyűjteményének a megjelenése felől, magam előtt képelem az egyszerű, de kényelmes öreg kolostori szobát és a mint az en borotvált, szellemes, kedves arcu fiatal költőbarátom a czimbalom fölé hajol és pettyegteti azokat az andalító, majd tűzkézt gyűjtő saját szerzésű magyar népdalokat, a melyekhez az első, mély és örök érzéseit valahol a Rima, Rima partján, a vadregényes szülőföldön, törzsökös magyar földnépe között merítette, szedegette lelkébe a virágos folyóparton heverésű Jóska pater, kinek az újabb dalaira vonatkozó felhívását e helyütt közlöm is, ajánlom is a magyar dalokat kedvelőknek.

Előfizetési felhívás Radvanszky József népdalaira.

Az a bizalom és rokonszenv, melylyel a zenekedvelő közönség fogadta a már megjelent három zeneművet, u. m. „Dalok a magányból”, „Megválás” és „Nefelejts szirmok” czimű zenekiadványaimat arra birtak, hogy egy újabb népdal csoporttal lépjenek a zenekedvelő közönség elé.

„Síró nóták”

ezimen szándékozom legújabb népdalaimat kiadni, mely füzet **tíz eredeti magyar nótát** tartalmaz énekhangra, zongora kísérettel.

A diszesea kiállított műnek ára: **3 korona.** A tisztelt gyűjtők 5 példány után tisztelet példányban részesülnek. A mű folyóhóban fog megjelenni,

Az előfizetési ivatek és díjakat kérem nevemre, alóirotnak Szeged (alsóváros, Ferencziek) küldeni; vagy Szepessy László Dombóvár.

Gyöngyös, 1902. július hó.

Radvanszky József,
áldozó pap.

E felhívás után már csak kevés szavam van, mint pártolásra méltó ajánlom azt . . . Magam pedig tovább merengek az öreg kolostorról, a hol nyakas kálvinista mivoltom daczára is több kedves barát barátom volt és ahol a szegény megboldogult öreg Sárny Tamás bátyám, a közel napokban megboldogult és sirba helyezett derék jó magyar gvardián nem egyszer emlegette Nagy Zsiga doktort, a kollegiumunk kiváló s független professzorát. Az öreg Tamás ur gimnáziumi tanár korában tanította s ösmerte meg derék nagy Zsigánkat és mondogatta a jó öreg:

— Hej, kemény, nyakas kálvinista volt már akkor is az a Zsiga, de igen derék diák is volt . . . A kongós kolostori folyosóra pedig czimbalom pengés—zengés hallatszik . . . Bizvást nyithatunk abba a szobába. Jóska pater, a kolostori nótafa, pettyegteti a gyönyörű nótáit . . . A kis baráti körnek kedves fészke volt az a nótás szoba, a Jóska pater barátságos, ódon szobácskája.

Szabad Hajdu.

zászló pedig csak menjen Amerika szabadságföldjére. Lobogó szárnyai hirdessék ott, hogy nem úgy van Magyarországon, ahogy mi azt itt leirtuk. Az ilyen szent család még az Uristen előtt is megbocsátásra lel. Azt olvassák ki ennek a zászlónak piros, fehér és zöld színeiből az Oceánon túl lakó véreink, amit az ünnepi szónok mondott: A remény gondolta, a szeretet szötte s a hazafiság hite küldte nekik. A hazafiság hite: a nemzeti gondolat.

Szell Kálmán

és az ezermester

Elbeszéli: **Rákosi Viktor.**

Ilyenkor nyáron szünetel a politika. Legfeljebb Szell Kálmán csinál egy kis görögtüzes előadást Bécsben. Mint legutóbb is a híres kibékülési jelenet. Ország-világ tapsolt a nagyszerű eseménynek, hogy ime két halálos ellenfél kibékült egymással, most már meg van menve a haza. Erről beszélgettek a minap egy politikai társaságban és a társaság egyik tagja lelkesülten felkiáltott.

— Nagy művész ez a Szell Kálmán! Isten áldotta zsenialis művész!

— Ugyan kérlek, feleli Rákosi Viktor, e szikrazó humoráról ismert függetlenségi képviselő, majd én megmagyarázom, hogy milyen nagy művész Szell Kálmán. Hallgassatok meg ezt a kis történetet!

Halljuk! Halljuk! hangzott mindenfelől és valamennyien figyelve fordultak Rákosi felé.

— Egy kis vidéki városban — kezdte Rákosi Viktor — mely különben megyei székhely, megérkezett egy bűvész. A plakátokon öles betűk hirdették, hogy Lovag Bosco, a világhírű gondolatolvasó ma este a Két Koronában fogja bemutatni eddig utólréhetetlen művészetét. A közönség körében általános élénk érdeklődés nyilvánult az esti előadás iránt.

Délután a bűvész fölmege a főispánhoz.

— Múltóságos uram — kezdi Bosco drámai hangon — én a magyar művészek keserű kenyerét eszem. A külföldi konkurrensok és a zsidók nem engednek megélni (Notabene Bosco ur elhallgatta, hogy őt tulajdonképpen Boskovits Mórának hívják.) Itt vannak gyermekeim, akik éheznek és nyomorognak, azért jöttem Múltóságodhoz, járuljon hozzá az én ma esti előadásom sikeréhez.

A főispán egy lágyszivű ember jóakarral hallgatta a bűvészt és megkérdezte, hogy mit tehetne az érdekében?

— Mindent! Az én bűvészetemben a piece de resistance, vagy beszéljünk magyarul a slager a gondolat olvasás. Én kitanálok négy olyan számot, amelyet bárki magában gondol. Itt érvényesítheti Múltóságod országsherte ismert kegyes szívének jóindulatát.

— Nem értem.

— Ime átadom Múltóságodnak ezt a négy számot: 15, 42, 37, 96. Én felfogom szólítani Múltóságodat a közönség előtt, hogy gondoljon el négy számot és természetesen kifogom találni a négy számot.

A főispán, mondó lágyszivű ember volt, azonkívül a magyar művészet iránt nagy szinpathiával viseltetett és belement a játékba. . . . Este a Két korona zsufolásig megtelt. Ott volt a megye egész intelligenciája: szép piros arcu menyecskék, egy hely sem volt üres s a kiváncsiság általános. Most megjelenik Bosco, megkezd az előadást. A tengeri nyulakat hihetetlen gyors

sasággal szedegeti elő a czilinderből, a golyókat kaprázatos bűvészzel sanzsirozza egyik kalap alól a másikba. A közönség szájtátva bámulja a csodás művészetet. Végre következik a gondolatolvasás, általános mozgás, várakozó zugas keletkezik. Bosco a pódium közepére áll és ünnepélyes hangon szól:

— Hölgyeim! Uraim! Én minden gondolatot kitalálok meg a legnehezebbet is. Még a számokat is, amelyet valaki elgondol magában és hogy ezt bém bizonyítsam, felkérem itt a vármegye érdeműs fejét a főispán ur Ö méltóságát, hogy gondoljon magában négy számot és közölje ezt a tisztelt hallgatósággal.

A bűvész ezzel büszkén tavozott, a teremben nagy csend támadt, miközben a főispán feláll és egy papíron felmutatja a négy elgondolt számot: 15, 42, 37, 96.

A bűvész bejön. Megtörli homlokát, szetnéz a hallgatóságon és kérd, mindenki tudja-e a számokat.

— Tudjuk, tudjuk — hangzik minden felől és a bűvész egy elszánt mozdulattal a főispánhoz lép és ráteszi két ujját a pulzusára.

A teremben siri csend támad.

A bűvész mozdulatlan állapotban, szemét mereven a plafonra szegezve élesen figyel, végre kimondja az első számot.

Általános ah! szall át a termen, mely folyton fokozódik, amint a bűvész a többi számot is egymásután megnevezi: 42, 37, 96. Viharos taps, tetszés, éljenzés honorálta. A bűvész büszkén állott a viharozó ujjongásban, mikor váratlanul feláll a hátulsó padból Deák Gázi hentesmester, a városi ellenzék vezére, a főispán halálos ellensége és stentóri hangon kiált közbe:

— Én nem hiszek ennek a svindlernek. A méltóságos főispán ur összetanult vele.

Általános hüledezés, majd szörnyű larma keletkezik. A főispán sápadtan ül a helyén, a bűvész becsületszavára esküszik, hogy ő igazi, hamisítatlan Bosco. A közönség mind fenyegetőbben kiabál a hentes felé:

— Vonja vissza! Vonja vissza!

De a hentes a mellére vág:

— Semmit sem vonok vissza. Csak akkor hiszek neki, ha azokat a számokat találja ki, amiket én gondolok.

A zaj egyre növekszik. A városi ellenzék a hentes pártjára áll, a helyzet egyre kritikusabb lesz. Végre Bosko felkiált:

— Legyen hát! Bar egy este csak egyszer szabad agyvelőmet ily rendkívüli módon megerőltetnem, hogy reputációm megis megmentsem, beleegyezem. Gondoljon az ur négy számot.

Általános helyeslés támadt, csak a főispán érezte magát nagyon kellemetlenül és bosszankodott magában, hogy belement ebbe az ostobaságba. A bűvész újra eltavozott, a hentes pedig tudatta a közönséggel a négy elgondolt számot: 72, 87, 48, 21.

Most belép a bűvész. Komoly arccal áll meg a terem közepén. Minden szem rája tapad. A hentes kaján mosolyal nézi. A bűvész odalép hozzá. Megfogja izmos tenyerét. Megfogja hatalmas pulzusát Homlokát összeracsolja. A veritéket törülgeti arczáról. A közönség visszafojtott lélekzettel figyel. Hosszas kínos csend. Végre megszólal kínos hangon, mintha a sirból beszélne:

— 72!

Óriási meglepetés. A bűvész újra gondolkodik és gyors egymásutánban szól, de szinte látszik, hogy minden szavával egy évet vesz az életéből.

— 87, 48, 21.

Leirhatatlan jelenet támadt e szavakra. A hentes elképedve kiáltott fel:

— Kitalálta!

A közönség örjögve ugrált föl helyéről. Zugott, harsogott, tombolt az éljenzés, a nők fehér kendőiket lobogtatták, virágokat dobáltak a bűvészre, aki egy pillanat alatt a helyzet magaslatára emelkedett és előszedvén tányérjat büszke mozdulattal tartotta a közönség felé:

— Hölgyeim és Uraim: A szegény magyar művész istápolására!

1848 óta mikor a magyar nők Kossuth felszólítására ékszereiket, kincseiket tették a haza oltárára, nem látott még ilyen jelenetet a kis város. Hullott a pénz, az arany és az ezüst, mint a polyva. A bűvész diadala teljes, zsebei tömve voltak. A közönség lelkes hangulatban oszlott szét.

Másnap a bűvész bucsuzni ment a főispánhoz és megköszönte az ő kegyes támogatását.

— Jó, jó, tisztelt barátom, de mi szükség volt önnek az én közreműködésemmre, mikor a hentes szemben oly fényesen bebizonyította tudományát.

A bűvész melancholikusan mosolygott.

— Kérem Méltóságos uram, hiszen én a hentesel is összevoltam beszélve.

Viharos derűtség fogadta ezt a pointet, Rákosi Viktor pedig hozzátette:

— Hát raismertek a Szell Kálmán bűvészetére?

A három végzetes levél.

Ebben a szenzáció hajhászó riportervilágban nemesoda, hogy a gyorsajtó téves alapon gyártja híreit. Nekiront a védőképtelen, ártatlan halottnak és védelmezi a kísértő derek uri embert.

Csak most, hogy a család rendelkezésekre bocsátá ez ügyre vonatkozó okiratokat, tudom a valót és nem késem tovább elhallgatni azon csunya rágalmakat, mikkel az ártatlant még most is halála után öregbitve illetik.

Bizonyságot álljanak itt az eredetiről másolt sorok.

Első levél Margithoz.

Debreczen, 1902. Máj. 1.

Édes Mindenem!

Nem tudok sokat írni, mert mindég kö ülettem vannak. Csak vigyázz édes egyetlenem a kis szivecskédre, hogy más meg ne szeressen. Az Isten adjon neked olyan erős szerelmet irántam, mely — bármily sokáig távol lennénk is egymástól — egy pillanatra sem szünjék meg. . . . Viszont én is édes Margitkám oly forrón szeretlek és imádlak, hogy örökké birhatásod utáni vágyam elé bármily akadályok is jönnek, azokat le fogom küzdeni, hogy édes egymáséi lehessünk. Szeretlek végtelenül nagyon. Te is szeress mint én téged. Gondolatban is milliószor csókollak forrón és öllelek. A tied örökké. N.-Károlyból írok és te is írd, mint megbeszéltük.

Sanyid.

A gyermek leány zavarában a gyenge szívébe költözött daemónra hallgatva nem soká készt ígérte beváltani, irt a kísértő-jének. De már a levélre nem a czimzett (Kovács álnév alatt) de ennek felesége irt M. anyjának.

II. levél.

N. Károly 1902. 5. Máj.

Kedves Gizella!

Margit leányod szerelmes levele, a mit férjemnek irt Isten akaratából kezeimhez jutott. Nem akarok többet írni, majd leányodat kikérdezheted. De köztünk mindenféle barátságunk örök vége.

B. S. né.

A vallatás megtörtént, de utána az elítelt annyira megbánta meggondolatlan tetteit, hogy egyenesen a pinczébe sietett és egy rossz konyhakéssel felvágta mindkét kezén az ereit.

A fő szomszédságban lakó Dr. Moskovics a saját lakásán varta be sebeit és gyógyította negyven napig.

De hogy az a mindennapi látogatás a női orvosnál szemet szurt, sokan félremagyarázták az ártatlan bohó baját. Honnyoit qui mal y pense!

Az orvos erre megesküszik.

Az angyal mentető levelere, melyben csodalkozásának ad kifejezést leánya meggondolatlan tette felett, nyomban jött a válasz.

III. Levél.

N.-Károly 1902. Máj. 7.

Kedves Gizella!

Leveleiteket megkaptam, de a M. levelét el nem küldhetem, mivel ezt megsemmisítettem. Annyit megjegyzek, hogy férjem kezében nem volt a levél, mert a postás az én kezembe adta. Tudom jól, hogy férjem ezerszer bünbösebb, de megbocsátani én egyiknek sem fogok az életben. Nagyon sajnálom, hogy Te és Gizi leányod is szenvedtek, hanem rátok éppen nem nehezíthetek.

Isten veled.

Sz . . .

Hat heti szünet alatt lassan-lassan a béke angyala újra beköltözött a felzaklatott kedélyekbe. A kéz sebek is behegedtek és talán a szive is a csendes kikötő pontját éri, ha nem látja a sima tenger tükrén felbukkani azon fehér pontot, csokor alakban, melyet a csábító kísértet a multhó végén a Harabula boltjából 3. sz. hordárral az Egyetlenhez menesztett, de anyja vissza utasított. E kísértés talán csak eléggé cizfolja meg a legújabb Debreczeni Napló fekete sorainak azon passusát, miszerint „az a kitszeretett, szemügyet sem vetett a szép uri hölgyre“

Erre a vizióra a szegény ártatlan gyermek újra neki batorodott, sürgőnyt menesztett a kísértőhöz miben szerencsét kívánt egy kitűzött versenyhez e pár szóval: „Isten segits Dotigram.“

Fordítva olvasva Margitod jelent csak hogy a németben más az értelme:

„Tod in Gram!“ — A sürgőnyt a küldő szerencsétlenségére ismét a sértett de már kiengesztelt asszony vette, ki természetesen dühében egyenesen a nagy apának, Jóna Dánielnek irt express levelet, melyben kéri Jóna bácsit, hogy hasson az unokája szívére, ha már anyja nem bír vele, de ezt nem a címzett kapta kezéhez hanem a Giza leány vette által.

Midőn Margitka a levél borítékán felismerte a feleség kezevonását elsápadt, reszketni kezdett, és arra kérte utoljára anyját, hogy a nagypapa levelet csak holnap adja által.

Az anya úgy tett; de akkor a szép leányka már halott volt.

Ez az igazi rövid története az én szeretett, drága keresztleányomnak, kit a halálban is védeni keresztényi kötelességem.

Gondy Károly.

Egy gondolat.

„Egy gondolat bánt engemet“
S emészti el a lelkemet.

Az fáj nekem, hogy a magyar,
Hogy a magyar pusztul, kihál.

Még nem, — de majd: még él, — de majd
Egyszerre csak végsőt sóhajt.

Elsorvadoz . . . el, mint az a
Fa, kit kertész nem gondolja;
Mint a virág . . . ha oda lent,
Gizgaz között elhagyva teng.

Óh szép virág! óh nemzetem!
Gyom lesz urrá a földeden;
Elnyom, te nemes növény,
Idegen átkos jövevény . . .

S azt hordom én oly nehezen,
Hogy nincs erről a ki tegyen.
Ez nőtetí fájdalmamat,
S teszi tövissé ágyamat:
Hogy futnék vadon éjszakán,
Örülként szilaj paripán;
Futnék, futnék hova nem hat
Az éj, s vele e gondolat.

Mi haszna? . . . Virrad nappalom:
— Oszlatja-e hát bánatom?

Eljön az édes szerelem:

— Enyhíthet-e gyötrelmemen? —

Óh ti, enyimek, kedvesek,

Óh hagyjatok, óh menjetek.

Nem kell nekem a menny maga,

Ha lehuny e nép csillaga.

Ti, kiknek kezén hatalom,
Induljatok meg jajomon.
Hisz' e hon, ez arva, szegéay,
Ugy titek mint az enyém.
Ne hagyjátok elveszni még . . .
En nem tudom: hogyan? mikép?
De ti, de ti . . . ti bölcs fejek . . .
Óh menjetek, óh tegyetek;
Gyógyítsátok e beteget, —
Gyógyítsatok meg engemet!

Igmándi Miklós.

NAPI HIREK.

Aratás és kivitel.

A vetések állásáról már közölt hivatalos adatok szerint: Magyarországnak ez évben jelentékeny termeszfölöslege lesz, melyet a külföldre fog kivinni. Miután Ausztriának és Romániának is jó termésre van kilátása, Ausztria tehát belfogyasztása egy részét ezáltal maga fedezheti, Románia pedig a közelebbi kiviteli területeken fog nekünk erős versenyt támasztani, fölötte valószínű, hogy a magyar buza kivitele Németország és Svájc felé fog irányulni. E kivitel tekintetében a magyar mezőgazdák abban a kedvező helyzetben vannak, hogy az összes versenyzők közül mint első eladók jelenhetnek meg a világgiacon, miután az aratást már megkezdték és leghamarabb is fogják betejezni. Ezt a helyzetet jól ki kell használni, nevezetesen már gondoskodni kell, hogy a vasutak kellő számú vonatok és kocsi készletben tartásával a szállítások gyors lebonyolítását előmozdítsák.

Egy volt debreczeni urlovasról.

Szemere Kálmán manapság egyike a legkiválóbb magyar urlovasoknak. Debreczenben is jólismert gavallér Szemere, mert huzamosabb ideig szolgált a debreczeni honvéd huszár ezrednél, mint főhadnagy. Azóta, mint kapitány, nyugalomba vonult és egész szenvedélyével a lovas sportnak él, ma nemcsak Magyarországon, de a kontinensen a legelső urlovasok egyiket. Nem érdektelen tehát, hogy a volt debreczeni urlovasról miként nyilatkoznak. — A „M—g“-ból olvassuk:

Az alagi meeting befejezésével ismét Szemere Kálmán ny. honvédhuszárkapitány foglalja el a magyar és osztrák urlovasok championjának díszes helyét. A fiedekben szükkölködő krakói versenyeken kivivott olcsó diadalok tudvalevőleg Reiner hadnagyot tették egy pár napra urlovasaink számszerű vezetőjévé, de eljött az alagi nyári meeting s a pünkössti királyságnak vége lett. Szemere Kálmán egymásután aratta a győzelmeket, melyekből ma már 21-et mondhat magának. És ezek a győzelmek nem afféle krakói mezőnyökből származnak. Javarezük kemény küzdelmek eredménye s ha nem említünk fel közülük mást, mint azt, amit Cserhát s azt, mit Fülös hátán vivott ki a snájdíj lovas, úgy evvel is bizonyára eleget mondottunk. A közönség szakértő és laikus része egyaránt kellőleg méltatja is a fényes eredményeket s ma az alagi gyepen nincs népszerűbb urlovas, mint Szemere Kálmán, akit hogy sportnyelven szóljunk — legalább egy stone-val helyez mindenki vetelytársai fölé.

A tanácsülések új rendje.

A városházán eddig hétfőn, kedden és csütörtökön tartották rendes tanácsüléseket. A főjegyző szabadsága miatt változás állott elő ebben a rendszerben. A keddi tanácsülésben ugyanis mindig a főjegyző elnököl. — Komlóssy Arthur szabadsága alatt az elnöklést Simonffy Imre királyi tan. polgármester magának tartotta fenn. De mivel kedden éppen fogadó napja van, a tanácsüléseket áttették szombatra. Ezentúl tehát hétfőn, csütörtökön és szombaton lesznek rendes heti tanácsülések a városházán.

A főjegyző szabadságon.

Komlóssy főjegyző, h. polgármester szabadságát ma kezdte meg. Távolléte alatt Vecsey Imre tb. főjegyző helyettesíti.

Öngyilkossági kísérlet.

Az öngyilkosságok s öngyilkossági kísérletek napi rendben vannak városunkban. Alig mulik el nap, hogy elő ne fordulna egy-két öngyilkossági eset. Ugy látszik: igazat mond a szegedi Meteor, aki a bolygók járásaiból, állásaiból származtatja az emberi kedély hullámzásait, változásait. így az öngyilkosságokat is. Ezt bizonyítják azok a gyakori öngyilkossági esetek, melyekről napról-napra be kell számolnunk. Tegnap a Hatvan-utcai temető volt sztnhelye egy nős ember s egy fiatal leány tragédiájának, ma ismét öngyilkosság történt, melynek oka ezuttal is a szerelem. A legfrissebb öngyilkos Szabó Zsófia 19 éves cselédlány, kit vőlegénye 2 év után elhagyott. A leány ezt annyira szívére vette, hogy ma reggel József kir. herceg-utczán lakó gazdájánál marólugot ivott. Széll Kálmán dr. részestette az első segélyben, kinek intézkedésére a kórházba szállították. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

A Tarka szinpad.

A Tarka Szinpad tegnap este az „Angol Királynő“ udvarkertjében játszott. Az udvarkert zsufolásig megtelt s a közönség kitűnően mulatott a Tarka szinpad apróságain, ötletein. A Tarka Szinpad még két este játszik az „Angol Királynő“ udvarkertjében.

A főkapitány szabadságán.

Boczko Sámuel reedőrfőkapitány holnap kezd meg hat hétre terjedő szabadság idejét. Távol léte alatt Végh Gyula tb. főkapitány, a bűnügyi osztály főnöke helyettesíti. Egyidejűleg megemlítjük, hogy Körner Adolf városi tanácsnok megkezdte 30 napi szabadság idejét.

Megvádolt tisztviselői kar.

Nagy Károlyból jelentik: A szatmármegyei tisztviselői kar ellen egy budapesti napilapban megjelent támadások következtében a megyei tisztviselők értekezletet tartottak és elhatározták, hogy ebben az ügyben egybehangzó rendkívüli közgyűlésen miniszteri vizsgálatot kérnek maguk ellen.

A Sipulusz balkarja.

A Pesti Napló „Tarka Krónika”-jában olvasuk Sipuluszról ezt az apróságot:

Sipulusz is leutazott, hogy korteskedjék Szatmári Mór mellett. Szatmári Mórnak hasznára is volt a korteskedése, de Sipulusz megjárta vele. Megfájdult a karja, olyannyira, hogy végül is kénytelen volt orvoshoz fordulni. Pedig az nagy szó nála, mert ugyancsak sokszor kifigurázta már az orvosokat. Az orvos alaposan megnézte a fájós kart, aztán fejcsóválva mondta:

— Ön bizonyára megfázott, attól fáj.

— Az igaz, hogy megfáztam, de miért fáj akkor csak a balkarom?

— Csak türelem, csak türelem. A tudomány majd rá fog vezetni mindenre.

— No erre igazán kíváncsi vagyok.

— Tehát lássuk csak. Hol ült ön a vasuti kupében?

— Oh, itt semmiesetre sem történhetett, mert óvatosságból távol ültem az ablaktól.

— Az nem tesz semmit. Ki ült a bal oldalán?

— Senki. Ott a kofferem volt.

— Helyes. Es ki ült a jobboldalán?

— Ott egy képviselőtársam.

Az orvos arca földerült egyszerre és diadalmasan mondta:

— Most már minden világos! Ön a vasuti kupében fázott meg, mert a balkarja szabadon volt, ellenben a jobbkarját megvédte az — állati hó.

A fiatal bankpénztáros halála.

Részvétellel értesülünk egy kedvelt, fiatal debreczeni tisztviselő elhunytáról. Végh János, az osztrák-magyar bank debreczeni fiókjának a pénztárosa meghalt. Végh János tipikus, daliás rokonszenves magyar férfi volt és Jász-Aroklón halt meg a testvérbátyjánál. Utolsó kívánságára holttestét Szoboszlóra vitték és ott temetik el ma.

Hamis hír.

Nagy izgalmat keltett Budapesten egy rémes hír, a mely arról szólt, hogy Békés vármegye főispánjának, Lukács György dr. nak ifju feleségét, a ki FrznsbFdban nyaral, meggyilkolták Egerben. Néhány esti lapba is belekerült ezt a tudósítás. A szenzáció csak néhány óráig élt, mert csakhamar kiderült, hogy a merénylet hire hazugság, a melyét egy franzensbadi ember bizonyos nevezetű Köves Mór eddig még ismeretlen czélzattól.

Hat korona egy gyermekért.

Szomorú bizonyítékát adta egy szatmári parasztasszony annak, hogy a nyomor mennyire képes elfásítani, megkeményíteni az emberi szívet. Szatmáron a piacon tör-

tént az a felháborító eset, hogy egy anya, egy oláh parasztasszony a vásárra vitte három éves kis fiát, akárcsak egy girhes gebét. De még ennél is borzasztóbb az, hogy a gyalázatos vásárhoz vevő is akadt. Annál a szegény parasztasszonynál bizonyosan éveket tartó nélkülözés és nyomorgás némitotta el annyira a természet hangját, hogy kész volt fiát egyelőre egészen ismeretlenre, a legtöbbetigézőre bízni de a szivtelen, elállatiasodott vevőt tisztán a haszonlesés vezet 6 koronaért, ennyiben állapodtak meg az anyával, egy egészséges erős embert kapott, aki egész életén szolgálja majd munkájával. Egy rendőr figyelmes lett a különös csoportra és megakadályozta a felháborító vásárt. Szolgáljon ez intésül arra nézve, hogy a nép elszegényedése micsoda kulturális állapotokat teremthet. Annyira jutotunk már, hogy egy nagyobb városunk piacán az afrikai rabszolgavásároktól semmiben sem különböző jelenetek játszódhatnak le.

Katonák aratási szabadsága.

A hadügyminiszter budapesti német szöcsöve ma azt újságolja, hogy a hadügyminiszter az idén egyetlen katonát sem fog aratás idejére szabadságolni. A hadügyminiszter egyszerűen nem akarja folytatni a kísérleteket és azért beszüntette a szabadságolást. A megokolás szerint ez úgy is hiábavaló lenne. Így intézik el a legvitálisabb gazdasági kérdést a munkaerőt. Azért, mert a cseh dragonosok nem dolgoztak, most már szent igaz, hogy a magyar baka is csak feszíteni fog a maga falujában, tehát inkább haza se eresszük. Hogy milyen hamis teoria, bizonyítani sem kell. Először csak a harmadik évet szolgáló legénységet ereszthet haza, azok közül sem a kereskedősegedeket hanem a gazdák fiait. Már most a harmadik esztendőben ugysem „tanul” a baka, hiszen Franciaországban éppen most készítik elő a két éves katonai vizsgálatot. E téren tehát vesztesége a katonai kincstárnak alig lehet. Ami pedig azt a kétheti szabadságot illeti, a gazda fia bizony ott lesz majd a mezőn, örül, hogy levethette a mundaerját, hiszen ugyanis alig várja az obsztját. Vagy a hadügyminiszter nem ismerné a harmadéves baka lelkiállapotát? De meg feltéve, hogy egyszer nem sikerül, sőt másodsor sem sikerül, fel kell azért hagyni a kísérlettel? Nem is a tapasztalatok meddősege, az akarat hiánya akasztják meg az aratási szabadság megvalósítását. Ez az akarat pedig azért hiányzik, mert kell a katonai hagyományok, az pedig sokkal fontosabb, mint az egész aratás.

A pénzhamisítók ügyében

tegnap folytatták a vizsgálatot, a melyazonban semmi újabb részletet nem derített ki. A rendőrség mind a három gyanúsítottat tartóztatta s még a tegnapi nap folyamán át is adta a királyi ügyészségnek.

Érdekes számok.

A m. kir. központi statisztikai hivatal most adta ki az idei május hónapjáról szóló jelentését. A kimutatásból vesszük ezeket az adatokat. A magyar korona országában május hónapjában élve született 60.923 gyermek meghalt 46.993 ember, a népesség természetes szaporodása tehát 13.931 lélek. A születések arányszáma a legkedvezőbb volt a Tiszántul, a megyék között Ugocsát, a városok között Kecskemétet illeti a dicsőség, a miért lakosságuk számához képest a legtöbb kis honpolgárral szaporították a magyarságot. — Házasságot kötni — szép május hónapjában

16.085 pár lépett az anyakönyves elé. A legtöbb házasságot aránylag a megyék között Turóczban, a városok között Szatmár-Németiben kötötték. Vegyes házasság volt a 16.085 között 1771, ezekből keresztény-zsidó házasság 45. 25 esetben keresztény legény vett el zsidó leányt, 20 esetben meg keresztény lány ment zsidó vőlegényhez. A születendő gyermekek vallására való meg egyezés legnagyobb részben a katolikus vallásnak kedvez. — Nagy numerusokat mutat a kiadott utlevelek szomorú statisztikája. A magyar anyaországban május hónapjában 9103 ember kért magának meg 2445 utitársának külföldi utlevelet. Horvátországban meg 2407. A legtöbb utlevelet Zemplén megyéből (1030), azután Brassóból (617), Szebenből (496), Máramarosból (472) Huszonegy olyan vármegyéje van az országnak, a melyből csak ez egy hónapban száz-nél több ember kért utlevelet, hogy hazáját elhagyván, idegenben keressen jobb sorsot és sikeresebb boldogulást! A 9103 utlevélből Amerikába való utazásra szólott 4347, Oláhországba 3609.

Uj város.

Egy Dowie nevű amerikai érdekes üzletre vállalkozott: várost alapított az Egyesült-Államok egyik lakatlan vidékén. A hol ingyen kapta a telket. A város már öszre el is készül és Uj-Sion lesz a neve. Négy utcája és mintegy ötven háza lesz a városnak; az építésen sok száz munkás dolgozik igen serényen a kitűnő fizetésért. Dowie már szétbocsátotta a lakásbérletek hirdetéseit s reklámjában azzal a bibliai intéssel rémiti az amerikaikat, hogy a Pelé-hegy katasztrófája előhírnöke a világ végének. El fog pusztulni minden; a föld megnyílik . . . egyedül Uj-Sion fog állani, mert talajviszonyai pompásak, biztos alatta a föld s voldogság var a lakóira.

Egy plakátról.

Érdekes plakátot ragasztottak ki mostanában a budapesti nyomdászok. A szülőkhöz intézik felhívásokat, amelyekben óva intik, kéri őket, hogy ne adják gyermekeiket nyomdai tanoncoknak, most, amikor a nyomdász sorsa inség, keresetnélküliség, hitvány bér, tüdővész és korai halál. Szép és nemes tett ez a plakát, amely meg akarja akadályozni, hogy a szülék gyermekeiket megrontsák anyagilag és testileg. Bár eltanulnák e humánus példát a betűszekrény derék munkásaitól mások is, az u. n. intelligens foglalkozások művelői is. Adjanak ki köriratot az ügyvédek is és óvjanak minden szület és ifjut mostanában e pályától, mely annyinak juttat czifra nyomorúságot, és annyi meg annyi mást sodor a revolverező, kiszipolyozó zugügyvédek sorába, hogy csak elősdiye legyen az igazat kereső emberiségnek. Óvják a szülőket fehér rabszolgáink, a kereskedelmi alkalmazottak, a bürök páriái is, kik agyat gyötrő, lelket ölő munkában kinlódnak napestig és kiket, ha szólni mernek, kapzsi gazdaiak a szélnek eresztenek, hogy aztán hónapokig, sokáig kolduljanak egy állásért, még rosszabbért, mint az elébb volt. Szóljanak a kisiparosok, mennyire nyomja az árakat a nagy töke, mint teszi a lelketlen vállalkozás ádáz csatává a létért való küzdelmet. Szóljanak a mérnökök és mondják meg mit jelent, ha az éjszakáinkon megvásárolt diploma szegénységi bizonyítványá vedleit a spekuláció okozta építési válság alatt. De szóljanak azok is, kik messze távol e hazától bánatos szívvél, panaszos szájjal róják a mindennapi robotot és üzenék meg a tengereken által: magyar ne hagyj el a hazát, ne hagyj el a földet!

Vakmerő rablótámadás.

Vakmerő rablótámadást követtek el a kóbor cigányok a derecskei országuton. Három sárándi gazda szekérét a Sáránd és M Péres közötti országuton megtámadták és kirabolták. A falusi gazdak s debreczeni hetivasárra igyekeztek, mikor a sűrű bozót-tal benőtt árok mellől három kóbor cigány megtámadta őket. A cigányok fegyverrel voltak ellátva s lelövessel fenyegették a gazdákat, ha őket működésükben akadályozni merészelnék. A három szekérről kenyérrel, cseresznyével és takarmánnyal busásan ellátták magukat. Azután szekérre kaptak és folytonos lövöldözés közt elváltak. A veszedelmes rablók üldözésére lovas csendőrök indultak. A rablók egyikét, Lakatos Dömét Mike-Péresen elfogták, nyomban kihallgatták és behozták az ügyészség börtönebe.

Összemarczangolt gyermek.

Apró csintalanságainak tegnap nagyon megadta az arát Rákosi Palika. A 12 éves gyermek egy hatalmas mérsáros kutyával kezdett ki, azt híven, hogy az is érti a tréfát. Csalódott. A komondor rárohant a gyermekre és összemarczangolta. A kis Palikát bezsárolták a kórházba, a hol súlyos betegen fekszik. A komondor gazdája ellen megindították az eljárást. A kutyát azonnal megvizsgáltatta, hogy nem forog-e fenn annak a szüksege, hogy a beteg gyermeket Budapestre, a Pasteur-intézetbe szállítsák.

Zsidó halott, keresztyén temetés.

Ritka temetésről értesít bennünket nagy atádi levelezőnk. Labod községben ugyanis elhalt Hermann József 72 éves zsidóvallású kereskedő, aki jótékonyágával és humanus érzelmével az egész vidék becsületét és rokonszenvét kivívta. Ennek a közszertetnek bizonyosága az, hogy amint az elhalálozás híre szeltutott, az ev. ref. templom harangjait azonnal meghúzták s Nagy Lajos labodi ev. ref. lelkész a temetés alkalmával úgy a gyászhasznál, mint a temetőben megható predikációt és imát mondott. Mikor a holttestet a temetőbe vitték, az egész menet alatt folyton szólottak a ref. egyház harangjai és a gyászmenethez csatlakozott vallás-különség nélkül az egész község aprajánagyja.

Elveszett.

Egy darab világos pej, kancza kinstári ló 169 cm. magas, kurta farku balnyakán 57584 szám beégetett bélyeggel. A megtalálójá, vagy ki tu ajdonosat utba igazítja, megfelelő jutalomban részesül Erdélyi János mező biztosnál zsák u. 5 sz. a.

Magyar daltársulat.

Angelotti Vilmos, a Debreczenben már jólismert igazgató magyar daltársulata csütörtökön július 10-én kezdi meg előadásait az Otthon sörésarnokban. Angelotti kitűnően szervezett daltársulattal érkezik Debreczenbe.

Nyilatkozat.

A szolyvai luh Erzsébet gyógyvizek buzgón ajánlatnak és a kórházi betegek folyton használják Dr. Csetneki Jelenik Zsigmond kórházi főorvos Budapest.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Öngyilkos szerelmespár.

Egy ifju szerelmespár tragikus sorsának az utolsó felvonása játszódott le tegnap a debreczeni hatvan-utcza temetőben, melyben a temetőőr tegnap egyik siron egy ifju s egy leány hullájára akadt.

Mindketten halottak voltak, mikor a rendőrség a színhelyen megjelent s mint a férfi zsebében talált levélből kitűnik, közös elhatározással mentek a halálba. A férfi előbb szíven lötte szerelmesét azután meg magát.

Erről szóló tudósításunk a következő:

Tegnap délután jelentették a rendőrségnek, hogy a hatvan-utcza temetőben hátul a sirok közt egy fiatal leány és egy javakorabeli legény hullájára akadtak.

A rendőrség Bardócz rendőrbiztost küldte ki a helyszínére, aki átkutatván a férfi zsebeit, egy levelet talált nála, amelyből kitűnik, hogy a férfit Dabroczy Ambrusnak hívják. — Ezelőtt csendőr volt, de éppen a leány iránt érzett szerelme indította arra, hogy kivetkezzen a fényes egyenruhából. Kefegyári munkás lett s Papp Ferencznel lakott a Borz utcza 21 sz. alatt.

A leány Szabó Esztike, aki a Mester utcza 19 sz. alatt lakott.

A leány szülei elleneztek, hogy Dabroczy Ambrusnak a felesége legyen s az utóbbi időkben a két szerelmes pár már csak titokban találkozhatott.

A múlt vasárnap aztán elhatározták, hogy egymásé lesznek a halálban.

Kimentek tegnap délután a hatvan-utcza temetőbe s ott a férfi szíven lötte a leányt, azután magát.

A hat l vetű revolver még akkor is a kezében volt, mikor a rendőrség rájuk akadt.

A két hullát kiszállították a köz-kórházba.

A Köröstől a tengerig.

A varadi „Szabadság” írja:

Majdnem olyan merész és érdekes utra határozta el magát egy nagyváradi előkelő társaság, aminőt legföllebb Julesi Verne híres nevezetes Fogg Fileása cselekedett meg. A nagyváradi expedíció ugyanis egy 8 és fél méteres dereglyén leakar hajózáni a Körösről a Tiszára, a Dunára és innen a Fekete tengerig.

Hogy milyen veszélyekkel szállanak szembe a merész utasok, ezt csak az tudja elképzelni aki az Alduna vizét ismeri. Tele van ugyanis az vízfölte sziklakkal, örvényekkel, zátonyokkal, oly annyira, hogy a rendszeren közlekedő gőzhajók is a legnagyobb elővigyázattal, a rendes menet meg-

lassítva haladnak, sőt erős lánczokat vetnek a partra, a melyeknél fogva biztosan bocsájtkozhat le.

A társaság nagy előkészülettel indul az utnak az erős dereglyén. A dereglye orrán lesz felhuzva egy Nagyváradi város színeit viselő zászló, melyen ez a felírás lesz olvasható „Nagyváradi”, míg a dereglye másik oldalán nemzeti zászló fog lengeni az ország czimerével.

A bravuros kirándulás legnagyobb érdekessége az hogy ehhez hasonló vakmerő csolnak kirándulás még Magyarországon nem történt. — Amint biztos forrásból értesülünk, a kiránduláson a következők vesznek részt:

Komlóssy József gazdasági tanácsos.
Knap Sandor.
Dr. Kazay Kálmán orvos.
Nyíry Béla ügyvédjelölt.
Knap Lajos joghallgató.
Nyilasy Károly tanár.
Rácz Andor joghallgató.
Szücs János városi fogalmazó.

Az indulás 12-én hajnali három órakor a nemzeti hídtől fog történni. A város közönsége nagy érdeklődéssel néz a vakmerő kirándulás elé.

Mesék Szabadságharczunkról.

Hegyesi Márton, a szabadságharcz kiálló historikusa, a következő megszívlelésre méltó nyilatkozatot teszi közzé a varadi lapokban.

„Megdöbentő jelenségek merülnek föl időnként hírlapirodalmunkban legutóbbi di-csőségteljes szabadságharczunkról. Oly hírlélek bocsájtának szárnyra, melyek a legnagyobb tájékozatlanságról tanuskodnak, s föltalaltatnak megtörtént eseményekként a legszertelenebb keptelenségek. És mindez csak azért, hogy pillanatnyi szenzációt keltsen föl az illető cikkiró. Nem gondol azzal, hogy ez által esetleg a 48-49 iki honvédség önfeláldozása s hősiessége is beárnyékolattik. Első és fő a szenzáció. Ezekhez járul még az, hogy az ilyen keptelenségeket sietünk közzétenni a fővárosi lapokban is, hadd bámuljon az egész magyar haza fölöttük.

Legközelebbi számában egyik lap-társunkhoz egy ilyen cikket, elmondván, hogy egy most elhalt volt honvédőrnagy hogyan mentette meg a Miklós-huszárok egy osztályát Csuesánál a Janku hordái által való lemészároltatástól, lelővetvén annak századosát: Ripkat, aki őket Jankuek kezébe akarta juttatni, a miért aztan ottan a tábor előtt homlokon csókolta őt Kossuth Lajos.

Hat én teljesen meg vagyok arról győződve, hogy ezt az elbeszélést hallotta valakitől az illető cikkiró. De én istenem! szabad-e minden Hári Jánosiadát való gyanánt közzétenni, csupán azon alapon, hogy azt mondotta valaki? Nem kötelessége-e mindenkinek megvizsgálni azt, hogy vajjon való-e ez? Megengedhető-e, hogy egy magyar huszár tisztról, egy Miklós-huszár századosról az a meggyanúsítás járja be a sajtót, hogy az a saját huszárait el akarta adni a román felkelőknek?

Ha csak egy picziny körültekintéssel jár el az illető, meg fog győződni arról, hogy az előadott esemény merő mese.

Mert hiszen ha az megtörtént volna, csak tudott volna arról valaki 53 év alatt valamit. De nem tudott.

Ellenben arról igen is tudott és tud, hogy Ripka nevű honvéd huszártiszt neve sehol elő nem fordul a schematismusban,

hogy a Miklós-huszárok, a 9-ik huszáregement, a feldunai hadseregbe — szerezte meg vérevel a haza elismerését, s nem szolgált belőle egy szakasz sem az erdélyi hadseregben s nem volt belőle egyetlen osztag sem Csucsual, sem sehol másutt Erdélyben és hogy Kossuth soha sem volt személyesen jelen az erdélyi hadsereg előtt s így azelőtt nem is csókolhatott homlokukon senkit.

Vigyázzunk tehát s ne engedjük meg tisztelt magyar hirlapirodalom, hogy szabadságharcunk történetébe mesék és pedig arczpirításra alkalmas mesék csuszszanak be. Enynyit legalább is megkövetel tőlünk a volt 48—49-es honvédek szent emléke.

Hegyessy Márton.

A szegedi időjósító jövődölései.

Jelzéseknek megfelelőleg július hó legeleje változatos időjárást hozott, a 3—4—5-iki csomópontok hatása alatt a megjósolt zivataros, szeles s több helyütt jégesős idő beállott, de az idő meleg maradt s a csapadék csak kismérvű volt általában. A csomópontok hatása most gyengülő leven, az időjárás mindjobban közeledik az állandóbb felé s minthogy a legközelebbi csomópont f. hó 12-ere esik, amelynek hatása sem erős, így nyugodtabb az aratásra kedvezőbb időnek nézhetünk elébe pár nap múlva.

A 3—4—5-iki csomópontoknak az emberi szervezetre is, meg volt az általán jelzett hatása, amennyiben örvendetes és szomorú eseményekben eléggé lövelkedtek a lapok roatai.

Örvendetes volt a nagy beteg angol király gyógyulása, szomorú pedig azon katasztrófák rovatja, a mely egy budapesti lapnál e czim alatt: „Az öngyilkosok napja” egész hasábot tett ki, a melyben egész sor kisebb horderejű öngyilkosságot közöl 3—4-ről, de voltak feltűnőbbek is e nemből, valamint megrázó eseményekben is gazdagok voltak e napok, sőt egy világra szóló letartóztatás is történt, a melyek így együtt mind az emberi kedély erősebb hullámzásából eredhettek csupán.

Ilyenek: A braganzai hercege letartóztatása, Takaes Zoltán bandájának elfogatása, a nagybecskereki székház leégése, a Valkány oroszlámosi vasut összeütközés, amelyek bár események, de mind csak az emberi indulatok magasabb hullámzásának, vagyis a meg gondolatlanlanságnak következvényei. Itt vannak a gyilkosságok, Erdei ékszerész feltűnő meggyilkoltatása és szétáradóztatása, Lay Viktor földbirtokos agyonveretése.

Vagy a szerencsétlenségek és öngyilkosságok Eltz báró főhadnagy kitűnő urlóvaslebukása, Klein vendéglős Temesvárt, Petri László Budapesten történt öngyilkosok tettei, akikhez még egész sereg hasonló feldult kedélyű egyén szegődött, mindezek világosan mutatják a csomópontok felforgató erejét az emberi kedélyre is, s ha a statisztika e téren kimutatásokat közölne, ugy csakhamar beláthatná mindenki, mint mozgatták a bolygók járásaikkal, állásaikkal az ember egész belső világát s a lélektan a mostaninál egy egészen más, de sokkal biztosabb alagra találna, a mechanikai formulákra, a melyekkel aztán már biztosan számíthatna s igazodhatna el a lélek tekervényes labirintusában, de sajnos, még ott nem vagyunk, habár van remény, hogy nem sokára elérünk már ide is.

Meteor.

Kizárják a magyar sertést.

A közös vámterület nagyobb dicőségére és azért, hogy a magyar gazdákat mindinkább felvilágosítsuk a közös vámterület értékéről, közöljük, hogy a „sertésvész” miatt a következő vármegyék számos területéről tilos a sertések bevitelle Ausztriába.

Alsó-Fehér, Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Bars, Békés, Bereg, Beszterce, Naszód, Bihar, Borsod, Csanád, Csongrád, Esztergom, Fejér, Gömör, Győr, Hajdu, Hont, Hunyad, Jász-Nagykun-Szolnok, Kis-Küküllő, Kolozs, Komárom, Krassó-Szörény, Liptó, Máramaros, Maros-Torda, Moson, Nagy-Küküllő, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Sopron, Szabolcs, Szatmár, Szeben, Szepes, Szilágy, Szolnok Doboka, Temes, Tolna, Torda-Aranyos, Torontál, Trencsén, Udvarhely, Ugocsa, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén, Zólyom.

Továbbá Arad, Baja, Budapest, Debreczen, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kolozsvár, Marosvásárhely, Pécs, Sopron, Szabadka, Szatmár-Németi, Székesfehérvár és Versecz önálló törvényhatósági joggal felruházott városuk területéről.

Horvátországot, illetőleg a következő megyék számos területéről: Belovár-Kőrös, Modrus-Fiume, Pozsega, Szerém, Varasd, Verőcze, Zágráb.

Továbbá Eszék és Varasd városokból.

Talán azt hiszik a magyar gazdák, hogy tréfálunk? Erre semmi kedvünk, mert az említett megyék és városok sorozata a földmivelésügyi miniszter 1902. évi június 27-én kiadott rendeletéből van lemasolva.

Tehát a közös vámterület kizárja a magyar sertést a világpiacról, Ausztria pedig kizárja az osztrák piacról; úgy hogy a magyar gazda megtarthatja sertéseit, a közös vámterület nagyobb dicőségére.

Milyen áldásosan is működik ez a közös vámterület!

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: Ifjabb Mórincz Pál.

Tehát Goulden urral kiballagtunk a kertbe. A térdig érő magas fűben sarga fejű virágok tarkállottak. Nagy hőség volt, Zümögtek a méhek, a méhes arnyékába heveredtünk le. Goulden ur egy ágra akasztotta a parókáját, én a palaczkot bontottam ki. Kitűnően izlett a pompás fehér bor. És szólt a kedves öreg barátom.

Minden rendben folyik. Ha az emberek

bolondoznak, ekkor az ur örködik a sorjuk felett. Józsi fiam. Nézd ezeket a rozs földeket...

Micsoda aratásunk lesz három vagy négy hónap múlva... Hát ezek a kövér fejű répák! Meg a virágos bokrok és aztán a szorgos méhikék! Minden munkában. Minden életelevení. Minden növekedik és virágzik! Micsoda nagy szerencsétlenség, hogy az emberek nem követik ezt a szép példát. A munkások nyakán egész sereg naplopó élődik. És még minket Jakobinusokat szidalmaznak, a miért a rendet, igazságot és békét szorgalmazzuk.

Mert Goulden ur rendkívül szerette a munkálkodást. Minden munkában gyönyörűsége telt. Még a földön, a fűvek között czipelődő kis bogarak fáradozásait, a hangyák szorgolódásait is elnézte és csodálta Goulden ur. Az Ur Istenről sem feledkezett meg soha, csak hogy mint a régi republikánus kalendariomokban, legfőbb lénynek nevezte azt. Ugy mondogatta hogy ő a józanokosság, a kötelesség, a jóság, a szeretet, az igazságosság, a rend, az élet... Micsoda nemes eszméi is voltak ennek az öreg urnak, de hát sokkal tanulatlanabb vagyok, mintsem hogy azokat értelmesen előterjeszhetném.

Miközben így beszélgettünk, egyszer csak azon vettük észre, hogy Grédi anyó ünneplőjébe öltözve toppant mellénk. Goulden ur mindjárt hallgatott a régi köztársasági erények dicsőítése felől, nehogy a fogadott jó békességet megzavarja.

— No, végre itt vagyok! most már rendben van minden!

— Akkora hát üljön ide mellénk.

— Ej! ugy látom, azt sem tudják az urak, hogy hány óra? Már pedig az idő nem áll meg... Hallgassák csak!

Tényleg éppen ekkor ütötte a déli tizenkét órát a toronyóra.

Goulden ur felkiáltott:

— Hogyan! Hát már dél van! mi azt hittük, hogy alig tíz perc óta üldögtünk itt.

— Már dél van! Az ebéd is az asztalon van.

— Nos, akkor hát győjjön komám asszony! Mert olyan éhes vagyok, mint a farkas... Karonfogva ballagtak előttem.

(Folyt köv)

Míg a legutóbbi időig egyetlen viz sem volt egészen biztosan adagolható a vérköpésben, szivbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

„MARGIT“
gyógyforrás Margittelep, Beregmegye

vize ajánlatos fogyasztásra, amely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek betegségeiben** a legjobb viz, hanem a legkitűnőbb **borviz** s enyhén sós ize miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is a legszívesebben veszik magukhoz a **gyomor és légsóhurutos** megbetegedéseinél.

Országos főraktár:
ÉDESKUTY L. Budapesten,
Cs. és kir. udv. szállító.
Ásványviz nagykereskedő.
Kapható mindenütt.

Nyári ruhák, batistok, zefrek,
 áttört kelmék, picket mellények

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal
 ruhafestő és vegyészeti
 tisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

203—1902. kgy.

Hirdetmény.

Hajdudorog község belsejében 6 esetleg 7 kut furása határozatván el, ezen furási munkálat a folyó hó 17-én az ideiglenes városházánál d. é. 10 óraker tartandó árlejtésen fog kiadatni. Hajdudorog, 1902. jul. 7.

Farkas Győző
 főjegyző.

Rajk Imre
 főbíró.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Zwach-féle Unicum

legjobb gyomor erősítő likőr vörös kereszttel kapható Czeglédy és Polgárnál.

Kiadó lakás. Szép világos, magas, egészséges 2 vagy 3 szobás udvari lakás kiadó Darabos-u. 59 sz. a.

H.-Böszörményben 1

magtár, melybe 4—500 mmáza termény elfér, olesó árban kiadó. Értekezni Debreczenben Varga-u. 43 sz. a. a tulajdonossal.

Tartósságáért 10 évig kezeskedem.

Ezen szerkezetet egy 5 éves gyermek is kezelheti.

Célszerűsége, olesósága, tartóssága és kényvelmeségénél fogva felülmúlhatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor feszesen és simán gördül le, a mi a szövet tartósságára nézve igen előnyös.

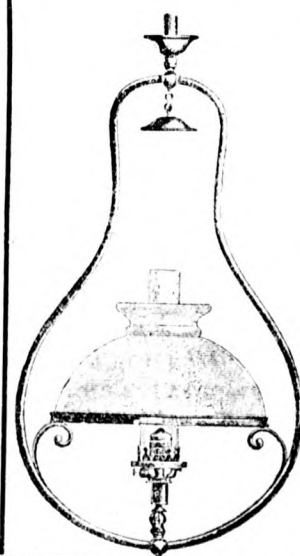
Az amerikai redőnyrud bármily ablaknál alkalmazható, a rud be- vagy kiakasztása egyszerű és egy pernyi idő alatt eszközölhető.

Vidéki megrendelések azonnal teljesíttetnek.

Teljes tisztelettel

Csonka Dániel

Debreczen, Kossuth utca 25-dik szám alatt.

SZABADOS és ROSSI

vizvezeték és világítási vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

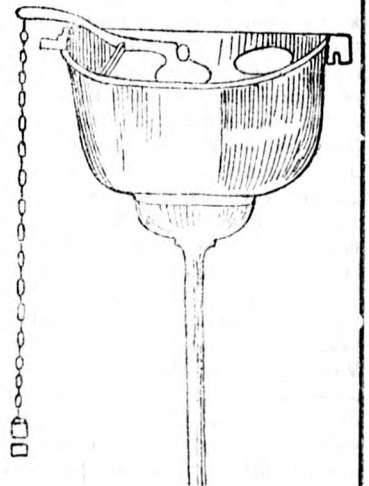
Légszesz és vizvezetékek
CLOSETEK

és csatornázások,
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések
 és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőagyagcsövek raktáron.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban
 a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.